Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MELCHIOR WATHELET
prezentate la 26 mai 2016*

Cauza C-294/15

Edyta Mikołajczyk
împotriva
Marie Louise Czarnecka,
Stefan Czarnecki
[cerere de decizie preliminară formulată de

Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel din Varșovia, Polonia)]

„Trimitere preliminară — Cooperare judiciară în materie civilă — Competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești — Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 — Articolul 1 alineatul (1) litera (a) — Domeniu de aplicare material — Cerere de anulare a unei căsătorii introdusă de un terț după decesul unuia dintre soți — Articolul 3 alineatul (1) — Competența instanțelor din statul membru de reședință al solicitantului de a judeca o astfel de cerere”

I – Introducere

1. Prezenta cerere de decizie preliminară privește interpretarea articolului 1 alineatul (1) litera (a) și alineatul (3) și a articolului 3 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000** (denumit în continuare „Regulamentul nr. 2201/2003”).

2. În special, cererea amintită privește aplicarea regulamentului menționat în privința acțiunilor în anularea căsătoriei introduse de un terț după decesul unuia dintre soți.

II – Cadrul juridic

3. Considerentul (8) al Regulamentului nr. 2201/2003 precizează că, „[î]n ceea ce privește hotărârile judecătorești de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei, prezentul regulament ar trebui să se aplice numai desfacerii unei legături matrimoniale și nu ar trebui să reglementeze probleme precum cauzele de divorț, efectele patrimoniale ale căsătoriei sau alte eventuale măsuri accesorii”.

* Limba originală: franceza.

** JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183. În prezentele concluzii, vom face referire la versiunea Regulamentului nr. 2201/2003 astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2116/2004 al Consiliului din 2 decembrie 2004 (JO 2004, L 367, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 90).

4. Domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003 este descris la articolul 1 alineatele (1) și (3) din acesta după cum urmează:

„(1) Prezentul regulament se aplică, oricare ar fi natura instanței, materiilor civile privind:

(a) divorțul, separarea de drept și anularea căsătoriei;

[…]

(3) Prezentul regulament nu se aplică:

(a) stabilirii sau contestării filiației;

(b) hotărârii privind adopția și măsurilor premergătoare acesteia, precum și desfacerea și declararea nulității adopției;

(c) numelui și prenumelui copilului;

(d) emancipării;

(e) obligației de întreținere;

(f) actelor fiduciare și succesiunilor;

(g) măsurilor luate ca urmare a faptelor penale săvârșite de copii.”

5. Articolul 3 din acest regulament, intitulat „Competență de fond”, prevede:

„(1) Sunt competente să hotărască în problemele privind divorțul, separarea de drept și anularea căsătoriei instanțele judecătorești din statul membru:

(a) pe teritoriul căruia se află:

— reședința obișnuită a soților sau

— ultima reședință obișnuită a soților în condițiile în care unul dintre ei încă locuiește acolo sau

— reședința obișnuită a pârâtului sau

— în caz de cerere comună, reședința obișnuită a unuia dintre soți sau

— reședința obișnuită a reclamantului în cazul în care acesta a locuit acolo cel puțin un an imediat înaintea introducerii cererii sau

— reședința obișnuită a reclamantului în cazul în care acesta a locuit acolo cel puțin șase luni imediat înaintea introducerii cererii și în cazul în care acesta este fie resortisant al statului membru respectiv, fie, în cazul Regatului Unit și al Irlandei, are «domiciliul» în acel loc;

(b) de cetățenie a celor doi soți sau, în cazul Regatului Unit și al Irlandei, statul «domiciliului» comun.

(2) În sensul prezentului regulament, termenul «domiciliu» se interpretează în sensul sistemelor de drept ale Regatului Unit și Irlandei.”

III – Litigiul principal și întrebările preliminare

6. Faptele în discuție în prezenta cauză sunt mai puțin obișnuite și se întind pe parcursul mai multor decenii.

7. La 20 noiembrie 2012, doamna Edyta Mikołajczyk a introdus, la Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia, Polonia), o acțiune în anularea căsătoriei domnului Stefan Czarnecki și a doamnei Marie Louise Czarnecka (născută Cuenin), încheiată la 4 iulie 1956 în fața ofițerului de stare civilă din cadrul primăriei arondismentului 16 din Paris (Franța). Aceasta a indicat că este moștenitoarea testamentară a primei soții a domnului Czarnecki, doamna Zdzisława Czarnecka, decedată la 15 iunie 1999.

8. Potrivit doamnei Mikołajczyk, căsătoria domnului Czarnecki și a doamnei Zdzisława Czarnecka, încheiată la 13 iulie 1937 în fața ofițerului de stare civilă al orașului Poznań (Polonia), nu a fost desfăcută niciodată, astfel încât legătura matrimonială încheiată ulterior între domnul Czarnecki și doamna Marie Louise Czarnecka constituia o relație bigamă.

9. Această acțiune în anulare este formulată împotriva domnului Czarnecki și a doamnei Marie Louise Czarnecka. Dat fiind că domnul Czarnecki a decedat la 3 martie 1971, a fost desemnat un curator pentru a-l reprezenta în această procedură, care s-a raliat concluziilor doamnei Marie Louise Czarnecka.

10. Aceasta din urmă a invocat excepția de necompetență a Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia) și a solicitat declararea inadmisibilității acțiunii în anulare. Pe fond, aceasta a solicitat respingerea în tot a acțiunii ca nefondată.

11. Prin ordonanța din 9 septembrie 2013, Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia) a respins excepția de necompetență menționată și niciuna dintre părți nu a atacat această ordonanță.

12. Prin hotărârea din 13 februarie 2014, instanța menționată, constatând desfacerea căsătoriei domnului Czarnecki cu doamna Zdzisława Czarnecka prin divorț pronunțat de instanțele poloneze la 29 mai 1940, a declarat nefondată acțiunea în anularea căsătoriei.

13. Doamna Mikołajczyk a declarat apel împotriva acestei hotărâri la Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel din Varșovia, Polonia).

14. În cadrul examinării apelului respectiv, această instanță a exprimat îndoieli cu privire la competența internațională a instanțelor poloneze de a judeca litigiul principal în temeiul articolelor 1 și 3 din Regulamentul nr. 2201/2003. Prin urmare, Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel din Varșovia) a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Acțiunile în anularea căsătoriei introduse după decesul unuia dintre soți intră în domeniul de aplicare al [Regulamentului nr. 2201/2003]?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, domeniul de aplicare al Regulamentului [nr. 2201/2003] cuprinde și acțiunile în anularea căsătoriei care au fost inițiate de o altă persoană decât unul dintre soți?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, în materia acțiunilor în anularea căsătoriei care au fost inițiate de o altă persoană decât unul dintre soți, competența instanței poate fi întemeiată pe criteriile prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul [nr. 2201/2003]?”

IV – Procedura în fața Curții

15. Cererea de decizie preliminară a fost depusă la Curte la 17 iunie 2015.

16. Au depus observații scrise guvernele polonez și italian, precum și Comisia Europeană. Nici părțile din litigiul principal, nici intervenienții în procedura în fața Curții nu au solicitat o ședință. Curtea a apreciat că este suficient de informată pentru a statua fără a organiza o ședință.

V – Analiză

A – *Cu privire la prima întrebare preliminară*

17. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită Curții să se pronunțe cu privire la problema dacă Regulamentul nr. 2201/2003 se aplică acțiunilor în anularea unei căsătorii introduse după decesul unuia dintre soți.

18. La prima vedere, întrucât în cererea sa de decizie preliminară instanța de trimitere reia în mare parte faptele constatate de Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia), printre care cel potrivit căruia căsătoria domnului Czarnecki cu doamna Zdzisława Czarnecka a fost desfăcută prin divorț în anul 1940***, considerăm că acțiunea care determină prezenta întrebare preliminară este probabil lipsită de temei.

19. Această chestiune de fond poate fi însă abordată numai după soluționarea celei legate de existența unei competențe internaționale a instanțelor poloneze de a judeca litigiul principal. Or, tocmai această chestiune este cea care face obiectul prezentei cereri de decizie preliminară.

20. Potrivit instanței de trimitere, faptul că, potrivit articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003, acesta se aplică materiilor civile privind anularea căsătoriei nu este în sine determinant.

21. Instanța de trimitere amintește că acest regulament a abrogat Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești față de copiii comuni****. Acesta din urmă avea drept temei „convenția încheiată în baza articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială”*****.

22. Chiar dacă dispozițiile în discuție în prezenta cauză sunt similare în mare măsură cu cele din convenția respectivă, care, la rândul ei, nu excludea din domeniul său de aplicare nicio categorie de acțiuni în anularea căsătoriei, instanța de trimitere face referire la punctul 27 din Raportul explicativ al profesorului Borrás, aprobat de Consiliu la 28 mai 1998 și referitor la convenția menționată******, potrivit căruia, „[p]entru a stabili criteriile de competență în materie matrimonială, nu este necesar să se țină seama de cazurile în care validitatea căsătoriei trebuie examinată în cadrul unei cereri de

*** Ceea ce implică faptul că a doua căsătorie a domnului Czarnecki cu doamna Marie Louise Czarnecka, încheiată în anul 1956, nu a fost afectată de bigamie.

**** JO 2000, L 160, p. 19.

***** JO 1998, C 221, p. 1.

****** JO 1998, C 221, p. 27, denumit în continuare „Raportul explicativ al profesorului Borrás”.

anulare atunci când unul dintre soți sau ambii soți sunt decedați, întrucât această chestiune nu intră în domeniul de aplicare al convenției. Astfel de cazuri se prezintă în esență în cadrul unor întrebări preliminare legate de o succesiune. Ele sunt reglementate de instrumentele internaționale aplicabile în materie […] sau de dreptul intern al statului, dacă acesta din urmă prevede această posibilitate”*******.

23. Potrivit guvernelor polonez și italian, acțiunile în anularea căsătoriei ulterioare decesului unuia dintre soți nu intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003, pentru motivul că, la momentul introducerii unei astfel de acțiuni, legătura matrimonială vizată de această acțiune nu mai există din cauza decesului unuia dintre soți.

24. Potrivit acestor guverne, atunci când căsătoria a încetat, litigiul privind anularea sa nu privește în principal chestiuni privind starea persoanelor fizice, ci, precum în speță, drepturile patrimoniale în cadrul unei proceduri de succesiune.

25. Pentru a-și susține poziția, guvernele polonez și italian se întemeiază de asemenea pe punctul 27 din Raportul explicativ al profesorului Borrás.

26. Asemenea Comisiei, considerăm, dimpotrivă, că Regulamentul nr. 2201/2003 se aplică oricărei acțiuni în anularea căsătoriei, chiar dacă unul dintre soți este decedat, iar aceasta independent de posibilitatea ca acțiunea respectivă să fie legată, precum în cauza principală, de un diferend privind o succesiune.

27. Contrar celor susținute de guvernul italian, faptul că acțiunea în anulare în discuție în cauza principală se referă la o căsătorie deja încetată prin decesul unuia dintre soți nu are drept consecință că această acțiune nu intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003. Astfel, deși decesul are ca efect încetarea căsătoriei *ex nunc*, acțiunea în anulare urmărește invalidarea acesteia *ex tunc*. Prin urmare, poate exista un interes în a obține anularea unei căsătorii, chiar după încetarea acesteia prin decesul unuia dintre soți.

28. Pe de altă parte, astfel cum subliniază Comisia, modul de redactare a articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003 nu lasă loc niciunui dubiu cu privire la aplicabilitatea acestui regulament în privința unei acțiuni în anularea căsătoriei precum cea în discuție în cauza principală. Fără echivoc, nici rezervă, nici condiție suplimentară, această dispoziție prevede că „[p]rezentul regulament se aplică […] anul[ării] căsătoriei […]”. În plus, acțiunile în anularea căsătoriei atunci când unul dintre soți este decedat nu figurează printre materiile excluse în mod explicit din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003 prin alineatul (3) al acestui articol.

29. Cu privire la argumentele întemeiate pe punctul 27 din Raportul explicativ al profesorului Borrás, arătăm că nu numai că convenția la care a fost anexat acest raport nu a intrat niciodată în vigoare, dar și că, astfel cum precizează și Comisia, profesorul Borrás nu oferă nicio explicație pentru a justifica această excludere.

30. Mai mult, astfel cum subliniază Comisia, Regulamentul nr. 2201/2003 are ca obiect să le ofere cetățenilor Uniunii Europene un nivel ridicat de previzibilitate și de claritate juridică în ceea ce privește competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială care au un caracter internațional. A exclude din domeniul său de aplicare acțiunile în anularea căsătoriei în cazul decesului unuia dintre soți ar fi, prin urmare, contrar spiritului și scopurilor acestui regulament.

******* În prezent, chestiunile de competență legate de succesiunile pentru cauză de moarte sunt reglementate de Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2012, L 201, p. 107).

31. În sfârșit, considerentul (8) al regulamentului menționat prevede că, „[î]n ceea ce privește hotărârile judecătorești […] de anulare a căsătoriei, prezentul regulament ar trebui să se aplice numai desfacerii unei legături matrimoniale și nu ar trebui să reglementeze probleme precum cauzele de divorț, efectele patrimoniale ale căsătoriei sau alte eventuale măsuri accesorii”.

32. Contrar celor susținute de guvernele polonez și italian, acest considerent nu implică faptul că Regulamentul nr. 2201/2003 nu se aplică acțiunilor în anularea căsătoriei atunci când unul sau ambii soți sunt decedați. Dimpotrivă, el stabilește că, pentru acest tip de acțiuni, regulamentul menționat se aplică numai chestiunii desfacerii unei legături matrimoniale, iar nu efectelor patrimoniale ale căsătoriei, precum o succesiune, exclusă, de altfel, în mod explicit din domeniul de aplicare al regulamentului respectiv prin articolul 1 alineatul (3) litera (f) din acesta.

33. Prin urmare, deși Regulamentul nr. 2201/2003 poate servi drept temei al competenței unei instanțe de a statua, în speță, cu privire la validitatea căsătoriei încheiate de domnul Czarnecki și doamna Marie Louise Czarnecka, acesta este inaplicabil chestiunilor legate de succesiunea domnului Czarnecki și a primei sale soții, doamna Zdzisława Czarnecka, al cărei moștenitor testamentar susține că este doamna Mikołajczyk.

34. Pentru aceste motive, propunem Curții să răspundă la prima întrebare că acțiunile în anularea căsătoriei introduse după decesul unuia dintre soți intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003.

B – *Cu privire la a doua întrebare preliminară*

35. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003 cuprinde de asemenea acțiunile în anularea căsătoriei care au fost introduse de o altă persoană decât unul dintre soți.

36. În această privință, instanța de trimitere subliniază că Raportul explicativ al profesorului Borrás nu precizează nimic cu privire la posibila excludere a acțiunilor în anulare introduse de o altă persoană decât unul dintre soți. Aceasta menționează de asemenea ambiguitatea doctrinei, în măsura în care, pentru anumiți autori, articolul 3 din Regulamentul nr. 2201/2003 exclude în mod implicit orice aplicare în privința acțiunilor în anularea căsătoriei introduse de un terț, în timp ce, pentru alți autori, posibilitatea unei aplicări a acestui regulament trebuie să fie admisă în ceea ce privește acțiunile în anularea căsătoriei introduse printr-o cerere a ministerului public sau de un terț care are un interes de a exercita acțiunea, cu precizarea totuși, că, într-o astfel de configurație procedurală, numai articolul 3 alineatul (1) litera (a) prima-a patra liniuță și articolul 3 alineatul (1) litera (b) din regulamentul menționat ar avea vocația să se aplice.

37. Guvernele polonez și italian împărtășesc opinia potrivit căreia Regulamentul nr. 2201/2003 nu se aplică acțiunilor în anularea căsătoriei care au fost introduse de o altă persoană decât unul dintre soți. Pentru a-și susține teza, guvernul polonez invocă faptul că mai multe criterii de competență enumerate la articolul 3 alineatul (1) litera (a) din acest regulament se referă la reședința obișnuită a soților, comună sau separată, pentru a demonstra că numai soții sunt cei vizați ca părți la o procedură de anulare a căsătoriei.

38. Asemenea Comisiei, preconizăm o interpretare fidelă modului de redactare a articolelor 1 și 3 din Regulamentul nr. 2201/2003 care nu condiționează aplicarea acestuia acțiunilor în anularea căsătoriei de identitatea reclamantului.

39. În plus, deși este adevărat că acțiunile matrimoniale au un caracter personal, există cazuri în care, precum în cauza principală, un terț poate avea un interes de a exercita acțiunea și nu există un motiv de a-l împiedica să îl invoce, acest interes fiind apreciat nu în temeiul Regulamentului nr. 2201/2003, ci al legislației naționale aplicabile.

40. Faptul că anumite criterii de competență enumerate la articolul 3 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003 fac referire la reședința obișnuită a soților este lipsit de incidență în ceea ce privește răspunsul care trebuie dat celei de a doua întrebări, întrucât faptul că forul reședinței obișnuite a soților deține o competență internațională în materia anulării căsătoriei nu exclude ca un terț să poată acționa în justiție în acest loc în conformitate cu dispozițiile regulamentului menționat.

41. Pentru aceste motive, propunem Curții să răspundă la a doua întrebare că domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003 cuprinde acțiunile în anularea căsătoriei introduse de o altă persoană decât unul dintre soți.

C – *Cu privire la a treia întrebare preliminară*

42. Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă competența unei instanțe dintr-un stat membru sesizate cu o acțiune în anularea căsătoriei formulată de o altă persoană decât soții poate fi întemeiată pe criteriile de competență prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003.

43. Potrivit instanței de trimitere, aplicarea acestor dispoziții ar putea avea ca efect stabilirea competenței instanțelor poloneze pentru a examina validitatea unei căsătorii încheiate în Franța exclusiv pe temeiul că reședința reclamantului, care nu este unul dintre cei doi soți, în speță doamna Mikołajczyk, este în Polonia și nu are nicio legătură cu locul de reședință al soților.

44. Potrivit guvernului italian, criteriile vizate la articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie, în măsura în care desemnează drept criteriu de competență forul reședinței obișnuite a reclamantului, să fie considerate că se referă numai la soțul reclamant.

45. În această privință, guvernul italian se întemeiază pe punctul 32 din Raportul explicativ al profesorului Borrás, potrivit căruia alegerea altor criterii de competență decât reședința obișnuită a soților a fost motivată de preocuparea anumitor state membre de a nu face deosebit de dificil accesul la justiție al soților care, ca urmare a unei crize conjugale, se întorc în țara în care aveau domiciliul înainte de căsătorie.

46. La fel ca guvernul italian, Comisia consideră că ar fi contrară finalității Regulamentului nr. 2201/2003 o interpretare literală a dispozițiilor în cauză care ar permite instanțelor poloneze să își stabilească competența internațională pentru a statua cu privire la acțiunea în anularea unei căsătorii încheiate în Franța introdusă de un terț. În opinia sa, este de neconceput ca legiuitorul Uniunii să fi urmărit ca termenul „reclamant” să poată desemna terți în cadrul unei acțiuni în anularea căsătoriei dacă aceștia au calitate procesuală activă în temeiul dreptului național. Potrivit Comisiei, normele de competență stabilite de regulamentul menționat sunt concepute pentru a garanta interesele soților, iar nu pe cele ale unor terți care pot să inițieze o astfel de procedură. Deși astfel de terți au dreptul de a introduce o asemenea acțiune, ei sunt ținuți de normele de competență definite în beneficiul soților.

47. Împărtășim teza și argumentele guvernului italian și ale Comisiei.

48. În plus, trebuie amintit mai întâi că Curtea a statuat deja, la punctul 48 din Hotărârea din 16 iulie 2009, Hadadi (C-168/08, EU:C:2009:474), că „articolul 3 alineatul (1) literele (a) și (b) din Regulamentul nr. 2201/2003 prevede mai multe criterii de atribuire a competenței, între care nu este stabilită o ierarhie. Toate criteriile obiective enunțate la respectivul articol 3 alineatul (1) sunt alternative”.

49. Prin urmare, Curtea a considerat, la punctul 49 din această hotărâre, că „sistemul de repartizare a competențelor instituit de Regulamentul nr. 2201/2003 în materia desfacerii legăturii matrimoniale nu urmărește să excludă competențe multiple. Dimpotrivă, coexistența mai multor instanțe competente, fără a fi stabilită o ierarhie între ele, este prevăzută în mod expres”.

50. Reiese din aceste pasaje că un terț care urmărește anularea unei căsătorii este liber să aleagă forul unde dorește să își formuleze acțiunea dintre cele enumerate la articolul 3 alineatul (1) litera (a) din regulamentul menționat.

51. Or, chiar dacă a treia, a cincea și a șasea liniuță ale acestei dispoziții se referă în mod general la reședința obișnuită a pârâtului sau a reclamantului, Curtea a statuat, la punctul 50 din Hotărârea din 16 iulie 2009, Hadadi (C-168/08, EU:C:2009:474), că, „în timp ce *criteriile enumerate la articolul 3 alineatul (1) litera (a) din regulamentul menționat se întemeiază în diverse privințe pe reședința obișnuită a soților*, criteriul enunțat la același alineat litera (b) este cel al «cetățeniei» celor doi soți sau, în cazul Regatului Unit și al Irlandei, al «domiciliului» comun”********.

52. Reiese cu claritate din pasajul subliniat că, potrivit Curții, toate criteriile de competență enumerate la articolul 3 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003 sunt întemeiate pe reședința obișnuită a unuia dintre soți.

53. Acesta este motivul pentru care, în opinia noastră, a cincea liniuță a respectivului articol 3 alineatul (1) litera (a) nu se limitează să stabilească competența forului reședinței obișnuite a reclamantului, ci adaugă că reclamantul trebuie să fi locuit acolo cel puțin un an imediat înaintea introducerii cererii. Situația este aceeași în ceea ce privește a șasea liniuță a acestei dispoziții, potrivit căreia reclamantul trebuie să fi locuit acolo cel puțin șase luni imediat înaintea introducerii cererii și să fie resortisant al statului membru în discuție.

54. De ce ar fi adăugat legiuitorul Uniunii aceste calificări ale „reclamantului” dacă nu ar fi vorba despre unul dintre soți?

55. Pentru aceste motive, propunem Curții să răspundă la a treia întrebare că articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003 nu se aplică acțiunilor în anularea căsătoriei formulate de o altă persoană decât soții.

VI – Concluzie

56. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel din Varșovia, Polonia) după cum urmează:

„1) Acțiunile în anularea căsătoriei introduse după decesul unuia dintre soți intră în domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000, astfel cum a fost modificat de Regulamentul (CE) nr. 2116/2004 al Consiliului din 2 decembrie 2004.

******** Sublinierea noastră.

2) Domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003, astfel cum a fost modificat de Regulamentul nr. 2116/2004, cuprinde acțiunile în anularea căsătoriei introduse de o altă persoană decât soții.

3) Articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003, astfel cum a fost modificat de Regulamentul nr. 2116/2004, nu se aplică acțiunilor în anularea căsătoriei formulate de o altă persoană decât soții.”